

Detektivsko omreževanje pleteninarskih delavcev

Radi bi delavce zvalili k nasilnim dejanjem.

Allentown, Pa.—Clarence Moser, tajnik Centralne delavske unije, in Earl White, organizator organizacije pleteninarskih delavcev, sta izjavila, da privatni detektivni Burnsove in drugih detektivskih agencij skušajo pleteninarske delavce zapeljati k provokacijam in neredom ob času stavke pleteninarskih delavcev, organiziranih v Full-Fashioned Hosiery Workers pri Allentown Silk Hosiery kompaniji.

Burnsovi detektivski so poslali stavekaze, najete v Philadelphiji in detektive, ki so pripravljene udariti, da jih čuvajo. Pobojniki in stavkocazi se trudijo in si prizadevajo zaplesti stavkarje v poulične boje in izgrede. Burnsovi detektivski, pripravljeni izdati svoje gosposdarje, so namignili stavkarjem, da se lahko srečajo s stavkocazi in jih pretepejo.

Dodaj še ni bilo nereda in pretepov. Toda unija avari, ako pride do pretepa in nemirov, da stavkarjev ne zadene nobena krivda. Policija je lani v nekehi srednjepozadnem mestu zalotila Burnsove detektive pri pokladanju bombe pri stanovanju nekega stavkocaza.

Stavka je nastala, ker je kompanija prišla delati razlike proti nekemu organiziranemu delavcu in odborniku organizacije. Župan mesta je akusl obdržati konferenco s kompanijo, da se stvar izravna mirnim potom. Tovarniški ravnatelj pa ni hotel nič slišati o kakšnih konferencah, sploh se pa ni maral razgovarjati o stvari s nikomur.

Predloga proti klanovcem v legislaturi

Predložil jo je William E. King iz Chicaga.

Springfield, Ill., 15. marca. — Zbornični odsek je večeraj ugodno poročal o predlogu, katere namen je strgati krinko tajnosti klanovske organizacije v državi, v kolikor je še ta aktivna.

Predlogo je vložil William E. King, poslanec iz tretjega čikaškega distrikta, ki upa, da bo predloga gotovo sprejeta, ko pride na glasovanje, ker je dobil zagotovila od več poslancev, da bodo zagovarjali predlogo.

King je pojasnil, da je predloga identična z ono, ki je bila sprejeta v državi New York in jo je tudi potrdilo vrhovno sodišče Združenih držav. Predloga vsebuje določbe, da mora vsaka organizacija v državi, ki šteje več kot dvajset oseb in zahteva prisrčno kot pogoj za pristop, predložiti državnemu tajniku zapriseženo kopijo ustave in pravil organizacije skupno s številom članstva in imeni uradnikov. Besedilo predloga je tako sestavljeno, da specifično izključuje brataške podpore organizacije in delavske unije, katerih poslovanje ne bo nič prizadeto, ako bo predloga sprejeta.

Irci ne poznajo rojaka Shawla

London, 15. marca. — Svetovno znani dramatik George B. Shaw ni bil niti malo iznenaden, da je narodna univerza na Irskem odklonila predlog s 25 proti 8 glasovom, da se njemu ne podeli posebnih akademskih naslovov. — Shaw je dejal med smehom: "Če bi se to zgodilo v Franciji, Nemčiji ali Rusiji, bi se čudil, ker tam me dobro poznajo. Toda jaz sem Irec — in na Irskem me nihče ne pozna. Čudim se, da sem sploh dobil osem irskih glasov. Imena teh osmih junakov je treba natisniti z zlatimi črkami in jih predočiti vsemu svetu. Ali bo kdo tako dober, da mi pošlje njihova imena, da se jim zahvalim?"

Produkcija premoga pada.

New York City. — National Coal Association poroča, da je produkcija mehkega premoga po vseh Združenih državah znašla 10,570,000 ton zadnji teden. V tednu pred tem je bila 11,160,000, zadnji teden v februarju pa 11,750,000 ton.

Nesreča pri delu.

Chicago. — Andrew Trobre, star 45 let, je bil v četrtek ubit, ko je padel nanj težak predmet pri gradnji poslopja na vogalu Belmont in Sheffield ave. Bil je na mestu mrtev.

Produkti slobo tovaršije in članja šunda

MAR 2 8 1929
Sedemnajstletni mladenič, sin slovenskih staršev za omreženost oči.

Sheboygan, Wis. — (Izvirno poročilo). — V tukajšnji okrajni ječi se nahaja sedemnajstletni mladenič, sin poštenih slovenskih staršev, Stanley Golick.

Dne 2. marca je pisal grozljivo pismo na naslov mrs. G. C. Gleaser. V pismu je zahteval pet sto dolarjev odkupnine za njeno hčerko, ki se nahaja v Milwaukeeju. Opozoril je mrs. Gleaser v pismu, ako ne položi zahtevane vsote do določenega časa in na določen kraj, ne bo več videla svoje hčerke. V pismu je tudi zažugal, da mrs. Gleaser ne sme nikomur nič povedati o pismu. Seveda so takoj o cell stvari informirali policijo in hčerko v Milwaukeeju. Na pismu se je podpisal kot Hickman H.

Opoldne je res prišel blizu poštne škrinje, pri kateri bi bil moral biti položen denar, a videl je detektive in odšel. Za tem je prišel s ponarejevanjem čekov, ko je spoznal, da mu ta zločina poteza ni prinesla denarja.

Poslužil se je otrok za izmenjanje čekov. Ko je dne 9. marca poslal v Prangerjevo trgovino zopet dečka, da izmenja ponarejeni ček, so o tem takoj obvestili detektive. Ti so ga izledili še isti dan in aretirali. Na njegovem stanovanju so našli vso pripravo, kakršne se poslužujejo roparji. Imel je tudi pomočnika, ki ga je zadel ista usoda. Obtožnica očita Stanley Golicku pet kriminalnih činov. Na obravnavi, ki se bo vršila v mesecu aprilu na okrajnem sodišču, čaka v zaporu.

Stanley Golick je dovršil tukajšnje srednje šolo z dobrim izpitom. Starši so ga poslali v semenišče v St. Nazarius, Wis., z namenom, da postane duhoven.

Stanleyju pa poklic ni bil menda všeč. Delal je v čevljarški tovarni, v prostem času je pa čital šundromane o roparjih in drugih pridenkih. Zbral si je tudi družino v tem okusu. Zdaj je za nekaj časa ustavljena njegova zločinska kariera. Ampak njegove poštene starše, prijatelje in druge, ki so ga poznali, je ta vest užalostila, kajti uničeni so upi njegovih staršev, kajti fant je bil priden, marljiv, nardarjen in ubogljiv, dokler ni prišel čitati šundromanov. Šundromani so duševni strup za mladino.

TORNADO DIVJAL PREKO
JUŽNE KAROLINE.

Devet mrtvih, dva težko poškodovana, deset lahko poškodovanih.

Greenville, S. D. — Sedemindvajset milj od tukaj je silen tornado drvil prek male naselbine Six Mile. Na svojem potu je zrušil štiri domove, cerkev, šolo baptistovske cerkve in bombažno tovarno.

Pri tem je bilo ubitih devet oseb, dve osebi sta bili težko poškodovani, da so ju v umirajočem stanju prepeljali v bolnišnico, in deset oseb je zadobilo manjše poškodbe. Tornado je odnesel neko dete tri sto jardov daleč. Dete je bilo le malo poškodovano, medtem ko so bili njegov oče, mati in tri sestre ubite.

Sovjeti pretvarjajo cerkve
v gledališča.

Moskva, 15. marca. — Več tisoč cerkva in sinagog bo v kratkem spremenjenih v gledališča. Sovjetski krogi izjavljajo, da je v Rusiji 50,000 cerkva, ki so postale nepotrebne.

Samomor.

Chicago. — Dorothy Lowerse, stara 26 let, je bila v četrtek najdena mrtva v svojem stanovanju, 211 Delaware st. Zadržala se je s plinom.

DELAVCI PROTI BEDASTEMU ZAKONU

Ta zakon je za delavstvo škodljiv. Ubija sposobnost delavcev in množi nezgode na delu.

Chicago, Ill. — Čikaško delavstvo se je odločilo letos za odločno opozicijo proti takozvanemu zakonu za prihranitev dnevnih svitlobe, ki povzroča, da se vsako spomlad v Chicagu pomakne kazalec na uri za eno uro naprej, v jeseni pa zopet nazaj. E. N. Nockels, tajnik Čikaške delavske federacije, je izjavil, da bo letos organizirano delavstvo odločno protestiralo proti temu zakonu, ki je delavstvu le škodljiv, ne prinaša mu prav nobene koristi. Obširna preiskava, ki jo je uvedla Čikaška delavska federacija v čikaških industrijah, ni le dognala, da ta postava ubija ne le sposobnost delavcev, temveč tudi množico nesreče na delu. Nesreče na delu se dogode večinoma popoldne. Kajti delavci morajo vsati poleti eno uro bolj zgodaj in tista ura je najbolj potrebna za počitek. Proti jutru se opazijo ohladi in delavci morajo vsati neodpočiti, mesto da bi to uro porabili za svoj počitek. Vsi tedi izgube počitka postane delavcem veliko preje truden na delu in posledica te zgodnje utrujenosti je navadno nesreča.

Prihranitev dnevnih svitlobe morda čisto nič majhnemu številu ljudi igra včasih eno uro dalj golf, druge vrednosti pa ta postava nima. Delavci kot razred pa nimajo mnogo prilike igrati golf po končanem trdem dnevnem delu. Nockels je dejal, da upa, da se prihranitev dnevnih svitlobe odpravi. Predsednik lokalne krojaške organizacije Amalgamated Clothing Workers Samuel Levin je tudi nasprotno temu zakonu, ki nima za delavce najmanjše koristi. Dejaj je, da oni, ki so priporočili to postavu, niso uvedli potrebne preiskave o tem vprašanju.

Organizacija godbenikov, tudi nasprotuje tej postavi. Tajnik te organizacije je izjavil, da ta postava škoduje gledališčem v splošnem, torej škoduje tudi njim kot godbenikom. Nihče ne mara iti v gledališče poleti, ko je solnce še precej visoko na nebu.

Svilno delavko za- stavkale

Tovarniško vodstvo zavzelo zelo ošabno stališče.

Elizabethtown, Tenn. — V ovrni za umetno svilno American Glanzstoff korporacije so zastavkale delavke. Kompanija je seveda takoj mobilizirala vso svojo policijo, kajti s pomočjo te upa zlomiti stavko. Medze v tovarni so bile nizke. Glanzstoff korporacija je nova prikazen, ki so jo organizirali nemški in ameriški kapitalisti med tennesseejskimi hribovci, ki še niso slišali nič o kakšni industriji, v pričakovanju, da dobe pohlevne in krepke delavce, ki bodo potrepžljivo in brez godrnjanja prenasaš izkoriščanje v industriji. Dogodki govore, da so se kapitalisti zmotili, kajti tudi najbolj krotki ljudje postanejo vporni, ako je trpljenje postalo preveliko.

Kompanija je na zahtevo delavk odgovorila ošabno in izjavila, češ, da pod nobenim pogojem ne bo priznala organizacije.

Velika nesreča v Rusiji; 27
rudarjev ubitih.

Moskva, 15. marca. — V premočniku blizu Gorlovke v donskem okrožju se je večeraj zgodila velika nesreča. Z rudarji natičena vaspajša se je utrgala in padla na dno šahta. 27 rudarjev je ubitih.

Influenca umorila 56,311
Nemcev.

Berlin, 15. marca. — Oficijsko poročilo se glasi, da je epidemija influence, ki je kosila deset tednov v Nemčiji, pokosila 56,311 oseb.

Calles ima mehiške rebo- le v pasti

Federalne armade obkolile vstajke tolpe v okolici Torreona; severna pot za beg zaprta. Zapoljeni vojaki dezertirajo v masah.

Mexico City, 15. marca. — Callesove federalne čete so danes okupirale Durango, glavno mesto države Coahuila. Vse sile zveznih čet se zdaj zgrinjajo naokrog Torreona za odločno akcijo.

Mexico City, 15. marca. — General Juan Gonzalo Escobar, glavni vodja vojaške vstaje v Mehiki, se je danes jutraj znanel s svojimi 9000 možmi zajet od vseh strani v Torreonu in okolici. Federalne armade, ki jih pod vrhovnim vodstvom bivšega predsednika Callesa vodijo generali Almazan, Cedillo in Cardenas, so uspešno izvršile strategični manever obkrožitve.

Calles je aneči sporočil predsedniku Gilu, da ne bo napadel toliko časa, dokler nima vseh roblev v pasti, dokler jim ne zapre vseh izhodov za beg na sever. On ne mara, da bi vstaki ušli.

Calles je brzojavil: "Bojim se, da uporne čete uidejo na sever, zato je treba porabiti vse možne sredstva, da jim zapremo vsa pota za beg. Upam, da se to zgodi."

Kar Calles hoče, je, da rebelni generali sprejmejo bitko in potem je konec revolte. Načrt je, da bodo v Torreonu ujeti vsi do zadnjega moža.

Federalni letalci so sporočili, da je Escobar pripravil v hribih naokrog Torreona ekstenzivno strelno jarko. Letalci so videli na tisoče kopov, ki kopačo grabne. Koliko časa bodo vzdržali v teh utrdbah, se bo kmalu videlo.

Druga vest se glasi, da general Escobar ne pričakuje nič dobrega, valed česar je pravočasno poslal svojo ženo s otroci v Juarez, odkoder lahko prekašči mejo in v Zdržene države. Žena je odnesla s seboj večjo vsoto zlatnega denarja.

Uradni buletin javlja o nadaljnjem manjšem spopadu v Encantadi, kjer so federalci ubili 30 vstajev in 80 je bilo ujetih. Okrog 80 častnikov rasprane rebelne armade generala Jezusa Marije Aguirreja v Vera Cruzu je bilo večeraj pred vojnimi sodiščem. Štirje so bili obsojeni na smrt in takoj ustreljeni, ostali pa gredo v zapor.

V revolto je zapletenih 23 generalov.

El Paso, Tex., 15. marca. — Petnajst poslancev v mehiškem kongresu iz države Chihuahue se je večeraj sešlo v tukajšnjem mehiškem konzulatu in izrekli so ostro obsodbo nad rebelnimi generali in političnimi voditelji, ki so vrgli deželo v kaos radi svojih osebnih ambicij in interesov.

Ljubezenska šola za moške
v načrtu.

Berlin, 15. marca. — Dr. Heinrich Dehmle, sin znanega nemškega pesnika, je sredi na zborovanju Lige za šolske reforme v Berlinu priporočal, da se ustavi šola, v kateri se bodo moški podučevali o umetnosti ljubezni. Dr. Dehmle je rekel, da njegov načrt reši krizo zakonskega življenja in odpravi prostitucijo. Svoj načrt je utemeljil, da so moške še danes v ogromni večini strašno nevedni glede spolne ljubezni in to je krivo, da si kakor slepi jemljejo napake žene v zakon, iz česar potem izvirajo spori in ločitve. — Navzoče ženske so ogorčeno protestirale proti temu načrtu.

POBOJNIKI ŠE GOSPODARIJO V MESTU

Človeški rop izvršen pri belem dnevu in na obljudenem vogalu.

Chicago, Ill. — Medtem ko se čikaška policija širokousti, kako polovi butlegarske pobojnike, ki so masakrirali sedem butlegarjev hkratu s strojnico, policijski komisar pripoveduje, kako vse malopridne in hudodelce izžene iz Chicaga v nekaj tednih, se pobojniki čisto norčujejo iz njegovih groženj.

Pobojniki so ugrabili Joseph B. Drella, lastnika prodajalne za smotke na Madisonovi ulici pri belem dnevu na vogalu Spauldingove avenije in Monroejeve ceste. Za njim je pridrdral drug avto in njegov avto pritnil k hodniku. Iz tujega avta sta skočila dva pobojnika s samokresom v roki in skočila v Drelov avto. Nato sta prisilila Drella, da je pognal avto.

Kam in zakaj? Policija ugiha. Eni menijo, da je bil izvršen človeški rop in da bo moral Drella plačati odkupnino, drugi pa menijo, da sta pobojnika prisilila Drella, da ju je peljal na izprehod, s katerega ne bo več povrnitve za njega.

Drell je dobro znana oseba v čikaških nižinah. B. Drell je eden izmed štirih bratov, ki so z izgrajeno za denar nakupili lepo premoženje, ko so se v Chicagu še točile opojne pijače.

Preje je Drell lastoval kar celo vrsto igralnic za denar, zdaj pa lastuje še dva hotela v Chicagu in nekaj precej denarja vrednega zemljišča.

Policija sodi, da sta pobojnika zaradi tega odpeljala Drella na izprehod, s katerega ni več zanj vrnitve, ker si je pred časom nakopal jezo igralcev za denar, ki niso bili tako srečni, da bi si nakupili lepo premoženje in niso ubežali zakonom pri prejšnjih policijskih pogonih na človeške nižine.

Igralci za denar so posebno jezni, ker so igralnice pod strogim nadzorom, odkar so pobojniki masakrirali a strojnico kar sedem butlegarjev na Valentinov dan.

Eni in drugi so se motili v svoji zaključki. Še isti dan sveder se je Drell prikazal v enem izmed hotelov v notranjem mestu. Pripovedoval, da so nameravali od njega zahtevati petdeset tisoč dolarjev odkupnine, ko so pa ob petih popoldne čitali večerne liste, so se odločili, da ga izpuste. Odpeljali so ga s zavazanimi očmi v Niles Center in ga izpustili. Drell je pripovedoval, da jim ni plačal centa in da prihodnji dan pride identificirati one, ki so ga ugrabili pri belem dnevu. Temu je dodal, da zapusti Chicaga. Za policijo je vse skupaj nov misterij, nova uganjka.

Einsteinova 50-letnica.

Berlin, 15. marca. — Slavni Einstein je bil večeraj 50 let star. Čestitke in darila so prišla iz vseh krajev sveta, toda Einsteinu ni bilo doma. Izmužil se je iz Berlina s svojo družino, da uide ceremonijam, ki jih sovrši. Njegovo stanovanje je danes podobno velikemu skladišču. Vse sobe so polne rož, zavojev in kupov pisem in telegramov. Einsteinov tajnik, ki je sam doma, ne ve, kam bi vse to spravil. Tajnik je mnenja, da bo učenjak najbolj vesel darila, ki mu ga je poslal neki nemški brezposelni delavec. Poslal mu je zavoječ tobaka.

Španski dijaki v spopadu
s policijo.

Madrid, 15. marca. — Danes so bili ponovni spopadi med policijo in stavkojučimi višješolskimi dijaki. Zadnji so se otepali s palicami in mnogo je bilo aretiranih.

Ameriški kralji osvajajo nemške tovarne

Ford in General Motors kupujeta vsa večja avtna podjetja v Nemčiji.

Berlin, 15. marca. — Vse kaže, da pridejo največje avtomobilske tovarne v Nemčiji pod kontrolo ameriških magnatov. General Motors kompanija v New Yorku se pravkar pogaja za prevzete Adam Opelovega podjetja blizu Frankfurtu, ki je največja avtomobilska tovarna v Nemčiji. Američani vložijo 30 milijonov dolarjev v podjetje in bodo kontrolirali 80 odstotkov vseh delnic.

Henry Ford pa ima načrt za novo tovarno v Nemčiji. V ta namen bi rad spravil podse vse manjše tovarne, da bo lahko tekmoval s večjimi s svojimi cenami avtomobilov. Nemški magnatje bi radi organizirali trust proti Američanom, toda manjka jim potrebnega velikega kapitala. Zato morajo podležiti.

Povodnj v Alabami

Voda zajela 4000 prebivalcev v mestu Elbi. Vse nižine pod vodo.

Birmingham, Ala. — Governor Alabame, Bibb Graves, je bil v četrtek informiran o veliki nesreči, ki je zadelo mestce Elbo. Reki Pea in White Water sta naglo narasli in se razlili po dolinah. Elba s 4000 prebivalci je pod vodo in ljudje se niso mogli rešiti. Po zadnjem poročilu je bila voda na ulicah 15 čevljev visoka in še vedno narašča. Ljudje čepa na strehah in obupno kličejo na pomoč. V javni šoli je bilo zajetih 350 otrok, ki so zdaj stlačeni v drugem nadstropju in naravnost histerični, ko voda prodira iz prvega nadstropja. Voda na ulicah je tako droča, da ni mogoče veslati čolnov.

Governor je poslal pomoč, če bo kaj izdala.

Vremenske vročlovosti.

Chicago. — Letošnje na glavo postavljeno vreme, ki je nas je dva meseca pestilo s ekstremno alibirsko timo, je zdaj začelo skakati v nasprotni ekstrem. V četrtek je temperatura narasla na 68 stopinj in vremenski biro je zabeležil nov rekord za Chicaga: tako toplega 14. marca ni bilo v zgodovini biroja. Seveda ni to dolgo trajalo. Drugi dan so že valovili hladni vetrovi.

Medtem pa poročajo o silnih snežnih viharjih na zapadu, ki so nametali ponekod anega štiri do pet čevljev na debelo in 25 oseb je skoro umrlo v okolici Summita, Wyo., kjer so na potu zabredli v zameto.

Zastrupiti hotel ženo.

Chicago. — John Planens (Planine?), star 42 let, je bil te dni aretiran na obtožbo njegove žene, da ji je našel arsenika v kavu. Zapri so ga v četrtek na Marquette policijski postaji. Zena Antonija je povedala policiji, da pri zajtrku se ni hotel John dotakniti kave, njo pa je silil, naj pije. To je vzbudilo sum v nji in šla je po policijo. Planens je stanoval na 1836 W. 22. pl.

Dva delavca ubita.

Chicago. — Pri gradnji ogromne nove palače Merchandise Mart na prostoru starega Northwestern kolodvora se je v četrtek prevrnilo veliko železno dvigalo in zmečkalo do smrti dva italijanska delavca. Dva druga delavca sta bila težko ranjena.

Dva ubita v eksploziji.

Buffalo, N. Y., 15. marca. — Dva delavca sta bila večeraj ubita, šest drugih pa je bilo težko ranjenih, ko je nastala eksplozija v tovarni kemikalij National Aniline Co. Ogenj, ki je sledil razstrelbi, je razdejal poslopje.

PROSVETA

GLASOVI IZ NASELBIN

OPAZOVANJA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cena oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
Narodna: Zedinjena država (Ivan Chicago) \$6.00 na leto, \$3.00 na pol leta; Chicago in Cincero \$7.50 na leto, \$3.75 na pol leta, in za inostranstvo \$9.00.

Naslov za vse, kar ima stik s "Prosveto":
"PROSVETA"
2657-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year; Chicago \$7.50, and foreign countries \$9.00 per year.
MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

138
KONCEM TEDNA.

Newyorška Centralna-delavska unija, kateri so pridružene delavske strokovne lokalne organizacije, pripadajoče k Ameriški delavski federaciji, je vprašanje "mitenizma" predložila Williamu Greenu, predsedniku Ameriške delavske federacije. Mitten, transportni lokalni magnat v Philadelphiji in drugje, se izigrava kot "odrešenik delavskega gibanja" s svojo kompanijsko unijo, da silavno je bila ta preluknjana skozi celo vrsto ofenzivnih akcij proti delavskim strokovnim društvom v Philadelphiji.

Resolucija ima svoj izvor v svetu stavbinskih delavcev in priporoča Greenu, da se moč Ameriške delavske federacije uporabi za organiziranje motornih izvoščikov, motornikov in sprevodnikov na uličnih železnicah, čez katere kraljuje Mitten.

Ako je Mitten res tako vnet za gospodarsko enakopravnost, zakaj ne odredi, da so v upravah njegovih podjetij zastopani delavci enakopravno? To se lahko le tedaj zgodi, ako so delavci organizirani v svoji delavski strokovni organizaciji, kjer lahko brez pritiska od strani podjetnika izvolijo svoje zastopnike v upravo. Mitten pa tega ne mara, ampak govoranč le o kompanijski uniji, v kateri so zastopani delavci in uprava. To je seveda tako velika razlika kot med nočjo in dnevom. Mitten se na eni strani prikazuje kot odrešenik delavstva, na drugi strani pa kot njegov nasprotnik.

Sodnik W. Anderson, ki je podal na zveznem sodišču nasprotno mnenje proti odloku zveznega apelnega sodišča glede neke zamorke, ki je bila spoznana za krivo "moralne pokvarjenosti," ker je vzela petnajst dolarjev svojemu delodajalcu, je rekel, da je zapopadanje večine ameriških sodnikov glede lastninskih pravic "kaotično, neločno in neetično."

Sodnik Anderson je menil: "Posebno naša legalna in ekonomska struktura je roparska. Mi ne skušamo podrediti pridobivanja koristnosti produktivnosti. Naša obična metoda za pridobitev veliko denarja se vedno zadržuje ali končava v izidu produktivnega dela drugih... Jaz mislim, da se tabu 'moralne pokvarjenosti' ne razteza na take malenkostne pregreške, kot je to ignoratno zamorsko dekle pričalo, da ga je izvršila, dokler naš zakonik glede lastninskih pravic in krivic ne vsebuje več relativnosti o protisocialnih metodah glede pridobivanja."

Sodnik je zadel s svojimi besedami žebelj na glavo. Na pr. popolnoma v redu je, ako milijonar plača delavcu komaj desetino vrednosti od produkta, ki ga je delavec izvršil s svojim umom in ročnim delom, obratno je pa velika tatvina, ako je tisti delavec ukradel par desetice milijonarju, ki je jemal devet desetink od vrednosti njegovega produkta za pomnožitev svojega velikega imetka, a delavec je vzel teh par desetice, da kupi svoji gladni deci kruha.

Ako je "moralna pokvarjenost" vzeti delodajalcu par desetice, naj bo še "moralna pokvarjenost," delavcu plačati devet desetink manj od vrednosti njegovega produkta, ki je izključno njegovo delo.

Kadar se bo "moralna pokvarjenost" tako tolmačila, kakor jo razume sodnik Anderson, bomo lahko rekli, da smo vsi enaki pred zakonom.

Boj, ki se vodi v Standard Oil družbi v Indiani med Robert W. Stewartom, predsednikom ravnateljstva družbe, in Rockefellerjem ml. za kontrolo te oljne družbe, pokazuje jasno kot beli dan, da so danes delavci ravnotako daleč od kontrole kapitalističnih podjetij z delnicami, kot so bili, ko se je ustanovilo prvo delniško podjetje.

Stewart sili uslužbenca te družbe, da so v tem boju na njegovi strani. Kot ravnatelj ima moč, da odslovi vsakega delavca, ki lastuje delnice in ne izroči njemu pooblastila, da ga zastopa na zborovanju delničarjev, ali če se delavec sam udeleži zborovanja in ne glasuje za njega.

V dnevnih se je čitalo, da so uslužbeni pisali Rockefellerjevi skupini, da morajo glasovati za Stewarta, če ne, izgube delo.

Delavci, ki ne lastujejo nobenih delnic, so še najbolj brez skrbi, da obdrže delo, pa naj bo izvoljen Peter ali Pavel.

Pismo iz domovine.
Ziri, Slovenija. — Dolžnost me veže, da se zopet oglašim v Prosveti ter da se javno zahvalim SNPJ za pomoč, ki mi jo je dala. Kadar me obide žalost, takrat čitam Prosveto, da tako vsaj za tisti čas pozabim vse gorje in težave, ki me mučijo že mnogo let, posebno pa zadnje čase, ker je zbolela tudi moja žena.

Obenem se zahvaljujem rojaku in prijatelju Valentinu Demšarju, ki mi je naročil Prosveto. Iskrena hvala SNPJ za pomoč in V. Demšarju za izkazano uslugo na mojo prošnjo. Rojake v Ameriki pa prosim, da ne pozabijo svojih v Jugoslaviji, ker tukaj je velika revščina. Največ trpe seveda tisti, ki nimajo drugega kot delovne roke, pa še te nimajo dostikrat dela. Medse so nizke. Letošnja zima je k slabim razmeram še pripomogla in seveda najbolj so bili prizadeti revni sloji. V jeseni smo krompir drago plačali, pa nam je v hudi zimi ves zmrazil. Tako se je zgodilo z ostalo prehrano. Silna zima nas je obiskala letos.

Pri nas je smrt pridno na delu, vseeno pa jo rojstva prekašajo. Tekom prošle zime je tukaj umrlo veliko starih ljudi, ki so bili splošno znani po široki okolici, nekateri teh so bili premožni, drugi pa revni.

Naj mi bo dovoljeno vprašati ameriške rojake, če kateri kaj ve o moji sestri Mariji in njenem možu Johnu Tušarju. Pisala mi nista že dolgo. In kaj je z njunim sinom Francetom Tušarjem? Pisal sem jim že več pism, pa ne dobim odgovora. Jih prosim, da mi v kratkem kaj poročajo in pomagajo v moji nesreči in boleznih. Prosim tudi vse ostale moje sorodnike v Ameriki, da mi pomagajo po svojih močeh, ker meni preti lakota in izgon iz stanovanja, ako ne dobim nobene pomoči od njih. Ako imate kaj človeškega čuta v sebi, se me boste gotovo usmilili, posebno moj svak, kajti jaz sem mu vselej pomagal, kadar me je vprašal, dokler sem mogel. V splošnem pa želim samo to, da dobim od njih svoje nazaj.

Vas pozdravlja sorodnik oz. brat in stric,
Jernej Kokelj, pošta Ziri št. 66, Slovenija, Jugoslavija.

Pismo mladega Slovence.
Detroit, Mich. — Sedaj sam se nameril, da v slovenskem jeziku napišem o nas detroitskih Slovencih v velikem avtomobilskem mestu.

Dne 10. marca smo imeli tukaj izredno pomemben dan, ko sta pri nas koncertirala dobro znana pevca ga, Lovsetova in Toneta Šubelj. Dvorana je bila skoro polna in vsi smo z veseljem poslušali petje, ki sta ga proizvajala onadva. To je bilo za nas nekaj posebnega, kajti mi v Ameriki imamo le malokdaj priliko poslušati slovensko petje take kvalitete, kot sta nam ga nudila naša odlična rojaka iz Ljubljane.

Čast in hvala obema za njihovo nastop v Detroitu. Upamo, da ko nas spet obiščeta, bomo že imeli svoj Slovenski narodni dom, za katerega se sedaj zelo borimo, da si ga čim prej postavimo, kajti potrebujemo ga v Detroitu zelo.

Obenem se na tem mestu zahvaljujem rojaku Antonu Jurcu za to govor, ki ga je imel v prid Slovenskega narodnega doma. Treba bi bilo, da bi bili vsi iste-ga mišljenja, potem bi kmalu stal Narodni dom v naši naselbini. Da ga potrebujemo, o tem ni dvoma, kar nam je treba sedaj je to, da se vsi strnemo za to prekrasno idejo ter da delujemo po naših najboljših močeh, da smo čimprej urešeni.

Z veseljem sporočam slovenski javnosti, da so se omenjenega koncerta udeležili naši mladi člani SNPJ, in sicer člani društva "Young Americans" št. 564 SNPJ. Udeležili so se tudi plesa, ki ga je priredilo društvo Narodni dom. — Naše društvo "Young Americans" dobro napreduje in njega člani in članice se zelo zanimajo za akcije tega društva, kakor tudi za napredek Narodnega doma.

Bratski pozdravi!
A. J. Polk, član društva 564 in Narodnega doma.

K opernim prizorom v Detroitu.
Detroit, Mich. — Za dne 10. marca je bila aranžirana zabava v prid Slovenskega narodnega doma. Ker pa je odbor vedel, da se nahajata v Ameriki naša odlična gosta pevca iz Ljubljane, ga Lovsetova in A. Šubelj, je odbor SND takoj podvzel korake ter ju povabil, da prideta k nam v Detroit. Ker je bil na razpolago le ta datum, smo ga seveda z veseljem sprejeli.

Veselo smo bili presenečeni, ko smo zvedeli, da pride koncertirati k nam tudi ga. Pavla Lovsetova. Četudi smo imeli le par dni časa pred naznanilom, smo vseeno naznanili rojakom in rojakinjam, da so na dan koncerta dvorano skoro napolnili. K temu pa moram pripomniti še to, da se sicer detroitski Slovenci radi poslušamo z našo naprednostjo, kadar je čas to pokazati, pa je ni. To omenjam zato, ker vem, da je veliko ljudi, ki se radi trkajo na prsa, kako so napredni, zamudilo priliko slišati naša odlična pevca. Lahko jim je žal.

Bil sem že v različnih teatrir, slišal petje raznih pevcev, opernih in vodvilskih, a priznati moram, da se nisimo mogli dovolj načuditi krasnemu petju naše primadone ge. Lovsetove. Toneta Šublja smo slišali že preje, pa nas je tudi sedaj imenitno zabaval. Od obeh smo imeli velik duševen užitek. Še nikdar preje nisem užival kot sem na njunem koncertu v Detroitu. Lovsetova nas je priklenila in ponesla v daljne kraje naše domovine. Nikdar nam ne gre iz spomina njen nastop med nami. Želimo ji vsa srečo tu in v domovini, kamor se v kratkem povrne. Priznamo vam, ga. Lovsetova, da ste perfektna operna pevka, vaše ime slovenska primadona je na mestu. Šubelj posreduje krasen glas in odrake zmožnosti. Nastop obeh je bil nekaj krasnega, harmonija je bila izvrstna v taktu in tempu. Še mnogo uspeha želimo obema!

Na ostale slovenske naselbine apeliram, da se poslužijo te prilike, ko sta med nami dva naša pevca iz domovine, da jih povabite, ker vam ne bo žal. Za malo ceno boste uživali kot še nikdar prej. Pozurite se torej dokler je čas, ter jih povabite. Nam detroitskim Slovencem, ki smo se udeležili njih koncerta, kateri se je triumfalno završil, prav gotovo ostaneta oba pevca še dolgo v spominu.

Anton Jurca.

Poročilo iz zahvala.

Salem, Ohio. — Le malokdaj se čita kakšen dopis iz te naselbine, ker smo vsi bolj tihi. Mogoče bi se tudi jaz ne oglašila, da me v to ne sili dejstvo, zahvaliti se tistim rojakom, ki so nam spet prikočili na pomoč v nesreči in boleznih. Posebno se od srca zahvaljujem rojakom iz Girarda in Collinwooda, ki nas še poznali niso, pa so nam pomagali. Enako se zahvaljujem vsem spodaj navedenim kakor tudi društvu nemu tajniku J. Mihevu in njegovi ženi, kajti skozi njihju so nam pomagati rojaki v Collinwoodu in Girardu. Hvala Mrs. Margaret Prevec in Mrs. Mary Gabrovšek, nabiralkama v Girardu. Tudi našemu domačemu društvu in prijateljem se zahvaljujem za njihovo pomoč sedaj in prej, ko nam je požar prizidal škodo. Hvala tudi za božično darilo.

Tu je pač lep vzgled kako velikega pomena so naša društva, katerih članstvo prikoči potrebnemu članu na pomoč v stiski, kakor so to storili že parkrat.

Tu so navedena imena darovalcev in vate, ki so jih prispevali rojaki mojemu možu Johnu Stanglu v pomoč. On se sedaj nahaja v Rocky Glen sanatoriju za tuberkulozne. Bolan je že delj časa. V Girardu in Collinwoodu so darovali sledeči: Gasper Korc (Cleveland) \$2; po \$1 so darovali: Toni Rostan, Anton Gabrovšek, F. Kromberger, P. Jaklevič, L. Mustar, G. Račič, G. Cekuta, M. Smith, J. Kunzel, J. Anžič, J. Leskovec, M. Leskovec, J. Vidčar, M. Bogovič, J. Juvancič, M. Rive, E. Krvin, F. Zalokar, J. Lovrenčič, F. J. Prevec in J. Krizaj. Po \$0.50: J. Jensen, J. Košan, L. Blazič, J. Kočvar, F. Bomovž, J. Jakel, J. Urbančič, P. Godič, J. Zore, T. Dobrovolc, M. Masle, J. Kum-

lanec, F. Zupan, L. Pire, F. Lešnak, T. Nagode, J. Dolčič, V. Kosmač, P. Jurjevič, J. Lasič in M. Rabzel. Po 25c: J. Tanček, F. Klešnik, J. Čigote in neimenovani. V blagu so darovali: Martin Zupancič, Peter Jerich in Endie Jančar.

V Salemu, O., so darovali po \$1: John Celin, D. Naglich, J. Junetič, F. Gabrič, M. Kostelich, A. Oček, F. Kordan, J. Mihevc in J. Božič; po \$0.50: J. Marković in M. Erjavc. Po \$5: Frank Kordan, Anton Oček, Marko Kostelich, John Šiškovič, Matti Moffett, Joseph Unetich in Joseph Marković; Joseph Gabrich \$2, John Stipich \$3.

Se enkrat iskrena hvala vsem skupaj za njih pomoč nama v potrebi in dolgotrajni bolezni!

John in Rozzi Stangel,
R. D. 3, Salem, Ohio.

Obvestilo rojakom.

San Francisco, Calif. — Tukajšnjim in okoliškim rojakom naznanjamo, da čitalnica kluba "Slovenija" bo odprta od 17. marca naprej ob sledečih urah:

Vsako nedeljo od 10. do 12. dop., v ponedeljek in torek od 1. do 2. pop. in v sredo, četrtek in petek od 7. do 10. večer.

Čitalnica vsebuje veliko število knjig v slovenskem in angleškem jeziku, zabavnih in poučnih, ima deloma vse slovensko-ameriške liste ter par iz stare domovine in nekaj angleških časopisov in revij. Knjige posojuje zanesljivim osebam brezplačno.

Rojaki in rojakinje, poslužite se te zelo ugodne prilike in porabite prosti čas s čitanjem v naši na novo opremljeni čitalnici, ki vam je na razpolago ob navedenih urah v Slovenskem narodnem domu, 2101 Marposa street.
Izob. odesk.
kluba "Slovenija."

Smrtna kosa.

Ruth, Nevada. — Naznanjam da je tukaj dne 23. februarja preminul br. Jandra Marich, član društva št. 527 SNPJ, katero je on ustanovil leta 1924. Ves čas od ustanovitve pa dokler je mogel, je bil aktiven pri našem društvu.

Pokojni sobrat je bolehal devet mesecev in je podlegel za jetiko. Pogreb se je vršil dne 25. februarja. Tukaj zapuška žalujajoč soprog in več otrok ter sorodnikov v starem kraju. Pokopan je bil na Ely, Nevada. Pogreba so se udeležila društva, ameriško Moose, srbsko št. 30 SSS Sloboda in hrvaško št. 675 HBZ poleg društva št. 527 SNPJ, katero se najlepše zahvaljuje ostalim društvom za njih udeležbo. Obenem se zahvaljujemo članstvu društva št. 527 SNPJ za darovani venec.

Pokojnemu bratu želimo, da počiva v miru. Njegovi soprog in otrocičem ter sorodnikom naše globoko sožalje!

Geo. Lemach, tajnik.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Cleveland, O. — A. K. — Avtor knjige "Stric Tomova koča" ("Uncle Tom's Cabin") je bila ameriška pisateljica in urednica Harriett Beecher Stowe. Rodila se je leta 1812 in je umrla leta 1896. — Pozdravi!

Export, Pa. — J. J. — Mesto Chicago je drugo največje ameriško mesto po številu prebivalstva; tretje je Philadelphia. — Pozdravi!

Debatna predavanja.

Chicago. — V nedeljo, 17. marca se vrši zanimiva debata v dvorani koleizja na 1513 So. Wabash ave. o predmetu, da-li ima zamorska rasa iste intelektualne zmožnosti kot ostala plemena. Debatno prireja čikaški forum in prične ob 3. popoldnc. Afirmativno stran vprasanja bo zagovarjal dr. Burghardt Duhis, znani zamorski učenjak iz New Yorka, negativno stran bo pa zastopal Lotrop Stoddard iz Bostona, ki je avtoriteta na polju plemenskih razlik.

Zvečer istega dne ob 8. bo dr. DuBuis predaval v dvorani Austin Community foruma, 231 N. Central ave. o predmetu: "Bodočnost zamorskega plemena v Ameriki". Predavanju bo sledila splošna diskuzija, katere se bo lahko vsak udeležil.

Udeležite se slovenskih opernih predstav v nedeljo, 17. marca, v dvorani ČSPS!

OPAZOVANJA

Nova, lepa ječa...
Pred nekaj dnevi sem bil v ječi. Ne — niso me vlekli tja. Sel sem sam — in 100,000 drugih v teku starih dni — da si ogledam slovečo novo čikaško ječo, ki je bila pravkar dogotovljena in je še prazna. Pravijo, da je to največja ječa v Ameriki in najboljša na svetu. Na vsak način je dobro, da vidiš to zver, ta monument kapitalistične civilizacije — predno te zapro vanje. Obiskal sem tudi novo justično palačo, ki stoji zraven, ali ta vsekakor ni največja niti najboljša, zato me ne zanima.

Torej ječa! Zares moderno poslopje, kar se tiče ječ. Pravzaprav je osem šestdesetstropnih poslopij spojenih pod centralno kontrolo. Osemindeset podov samih celic. Prostor je bogme velik — vzlic temu pravijo, da je nova ječa že premajhna! Lep kompliment Čikašom.

Ječa je res velika in lahko največja v Ameriki; če je dobra ali celo "najboljša", tega pa ne vem. Strokovnjaki pravijo, da tako dobre ječe ni na svetu. Meni da čikažo na humanitarno in komfortno stran. Mogoče. Napram podzemskim luknjam, ki so bile v navadi v srednjem veku in mnogokod so še danes, je res cesarski grad. Vse celice so na svetlem, vse je čisto in anažno, sanitarno, ventilacija prve vrste, vsaka celica ima nivalnik s tekočo vodo, na vsaki šest celic je prana kopel itd.

Ječi bodo ločeni: morilec zase, tatovi zase itd., mali in veliki zločinci ne bodo več pomešani. Sistem nove ječe je tak, da je vsak beg absolutno izključen. Vse celice enega nadstropja so pod kontrolo enega čuvaja, ki z enim obratom električnega aparata avtomatično zaklene in odklene vrata vseh celic. V tem oziru je res vse dobro...

Ječa — ta in vsaka — je samonasebi kot kazenska institucija, bode spričevalo civilizacije. Ves justični in kazenski sistem je v

Obračun z "božanstvenim" D'Annunzijem

Skandal, nad katerim se zgraža vsa civilizirana Evropa. — Danska pisateljica Karin Michaelis razgalja pred svetom duševno prestopništvo oboževanega pesnika.

V najnovejši (4.) številki zagrebške revije "Nova Evropa" čitamo članek, ki ga je spisala znamenita danska pisateljica Karin Michaelis in ki pomeni težak sila resen obračun z osebo "kralja pesnikov", Gabrielom d'Annunzijem. Iz članka posnemamo le najzanimivejši podatke.

L. 1910 je kupil nemški umetnostni zgodovinar prof. dr. K. Thode ob Gardskem jezeru krasno vilo Cargnacco, v kateri je namestil svojo zbirko starin in umetniških slik (Originali Rembrandta, Hansa Thome i. dr.), več kot 7000 zvezkov broječo knjižnico z mnogimi silno dragoceni raritetami itd. Pred vilo so cenili vilo s parkom, pohištvom in zbirkami na 1,824,000 lila. Do vstopa Italije v svetovno vojno je živel Thode, znameniti oboževalec in raziskovalec italijanske umetnosti, v vili Cargnacco s svojo drugo ženo, dansko violinistko Herto Tegner-Thode. Po izbruhu vojne je moral zapustiti Italijo in je umrl leta 1920 v pomanjkanju. Vila Cargnacco je bila l. 1918 sekvestrirana, leta 1921 zaplenjena. Thodejeva vdova je čakala na Danskem, da ji vrnejo zaplenjeno premoženje.

L. 1921 se je vseli v zapuščeno vilo samopašno, brez dovoljenja oblasti G. d'Annunzio. Thodejeva vdova ga je obiskala in vprašala, koliko časa namerava ostati v njeni hiši. D'Annunzio je rekel, da le kakih 6 tednov, kakrati pa je hvalil duhovitost dr. Thodeja, ki ga spoznava po njegovih rokopisih. Ti rokopisi bili v zaklenjeni pisalni mizi in izrečno zaznamovani, da jih ne sme nihče nepoklican odpreti. D'Annunzio je objubil vdovi, da bo sam posredoval v Rimu glede vrnitve imetja.

Ze bi bila vila Cargnacco vr-Bivši uradnik obožen kršitve prohibicije.

Chicago. — William A. Anderson, bivši uradnik v zveznem dohodninskem departmantu, je bil obtožen zarote z namenom, Park Chemical Co., ki izdeluje da se krši prohibicijski zakon.

Anderson je bil pred par dnevi aretiran od suhaških agentov, ker je prodajal denaturizirani alkohol na debelo butlegarjem, ko je bil uslužben pri Oak razne tonike za lase.

Vesti iz Jugoslavije

GLAVNI URADI V DRŽAVNE ZGRADBE.

(Izvirno.)

Beograd, 18. febr. 1929.

Glavni uradi morajo nastaniti državnih poslopih, da se na eni strani prihranijo višje stroški najemnine, na drugi strani pa z izpraznitvijo poslopih prihranijo stanovanja. V Beogradu so na eni strani prihranijo višje stroški najemnine, na drugi strani pa z izpraznitvijo poslopih prihranijo stanovanja. V Beogradu so na eni strani prihranijo višje stroški najemnine, na drugi strani pa z izpraznitvijo poslopih prihranijo stanovanja.

Ministrski predsednik in drugi ministri se odredili, da se v Beogradu prihranijo stanovanja. V Beogradu so na eni strani prihranijo višje stroški najemnine, na drugi strani pa z izpraznitvijo poslopih prihranijo stanovanja. V Beogradu so na eni strani prihranijo višje stroški najemnine, na drugi strani pa z izpraznitvijo poslopih prihranijo stanovanja.

Ministrski predsednik in drugi ministri se odredili, da se v Beogradu prihranijo stanovanja. V Beogradu so na eni strani prihranijo višje stroški najemnine, na drugi strani pa z izpraznitvijo poslopih prihranijo stanovanja. V Beogradu so na eni strani prihranijo višje stroški najemnine, na drugi strani pa z izpraznitvijo poslopih prihranijo stanovanja.

Ministrski predsednik in drugi ministri se odredili, da se v Beogradu prihranijo stanovanja. V Beogradu so na eni strani prihranijo višje stroški najemnine, na drugi strani pa z izpraznitvijo poslopih prihranijo stanovanja. V Beogradu so na eni strani prihranijo višje stroški najemnine, na drugi strani pa z izpraznitvijo poslopih prihranijo stanovanja.

Ministrski predsednik in drugi ministri se odredili, da se v Beogradu prihranijo stanovanja. V Beogradu so na eni strani prihranijo višje stroški najemnine, na drugi strani pa z izpraznitvijo poslopih prihranijo stanovanja. V Beogradu so na eni strani prihranijo višje stroški najemnine, na drugi strani pa z izpraznitvijo poslopih prihranijo stanovanja.

Ministrski predsednik in drugi ministri se odredili, da se v Beogradu prihranijo stanovanja. V Beogradu so na eni strani prihranijo višje stroški najemnine, na drugi strani pa z izpraznitvijo poslopih prihranijo stanovanja. V Beogradu so na eni strani prihranijo višje stroški najemnine, na drugi strani pa z izpraznitvijo poslopih prihranijo stanovanja.

Ministrski predsednik in drugi ministri se odredili, da se v Beogradu prihranijo stanovanja. V Beogradu so na eni strani prihranijo višje stroški najemnine, na drugi strani pa z izpraznitvijo poslopih prihranijo stanovanja. V Beogradu so na eni strani prihranijo višje stroški najemnine, na drugi strani pa z izpraznitvijo poslopih prihranijo stanovanja.

njim dva mrlja. Pravtako sta našli smrt pod anegom dve posestniki iz Gruskovja. Eno je zasul sneg, ko je šla po vodo, drugo pa, ko je kladla sneg. Zadnje se niso našli. Vseh teh pet nesreč se je napravilo na en dan. Iz vse Stajerske prihaja poročila, da so jim zmrazili prideleki po kletah, da so nekateri brez drv in vode, da zmruže celo življa.

V Srbiji pa je divjala večeraj spet burja in sneg. Tako je na Kosovem sneg zamedel vlak, da je moral obstati sredi proge. V poročilu o sestavi vrhovnega stalnega zakonodajnega sveta smo poročali, da je eden izmed treh Slovencev tudi dr. Metod Dolenc, kar pa po novejših vesteh ne odgovarja resnici. Imenovan je bil univ. prof. Skrlj, ne pa dr. Dolenc.

V zagrebški reviji "Nova Evropa" je po nastopu nove vlade izšel članek "Novo stanje", ki so ga podpisali kipar Meštrovič, dr. Popović, dr. Politeo, dr. Belin in dr. Curčin, zadnji je urednik revije. Članek je bil zaplenjen in ta številka lista potegnena iz prometa. Zda je državno pravdnstvo obtožilo uredništvo revije, kakor tudi one, ki so članek podpisali. Obtožen je tudi kipar Meštrovič. — Ivan Meštrovič pa se je prav v istem času vrnil iz Beograda, ki je v zadnjih 14 dneh napravil osnutke popraja kralja Aleksandra in kraljice Marije. To popraje bo izdelano v bronu in bo vlitto v atelejue umetniške akademije v Zagrebu.

Mraz zapri škofa v ječo. Mostarski škof Mišić se je mudil v Dubrovniku, odkoder se je 18. feb. hotel vrni domov. Na poti pa je vlak radi zametov moral obstati na postaji Capljani. Vsi potniki so morali izstopiti, med njimi seveda tudi škof. Drugi podjetni potniki so si hitro poskali prenočišče, škof pa je ostal na cesti. Javil se je občini oz. policiji, ki ni imela drugega na razpolago kot — zapor. Za silo so mu pripravili v celici ležalico, in je škof to noč v zaporu kar dobro zaspal. Sila kola lomi, pa mora tudi škof v silo v zapor, da ne ostane na mrazu.

Nov Slovenec — član beogradske akademije znanosti.

Beograd, 18. feb. 1929. V soboto 16. t. m. se je vrnila redna letna skupščina Srpske Akademije znanosti. Bilo je navzočih 22 akademikov in mnogo publike iz znanstvenih in umetniških krogov. Pri volitvah je Akademija izvolila med drugim za svojega dopisujočega člana profesorja za slovenski jezik na ljubljanski univerzi, dr. Frana Ramovša.

Novi član Akademije znanosti dr. Ramovš je rojen 1890 v Ljubljani. Svoje študije je završil v Gradcu in na Dunaju. Leta 1918 je postal na graški univerzi profesor za slovensko filologijo, leta 1919 pa je bil poklican na ljubljansko univerzo, kjer zavzema viden položaj. Zda je prejel najvišjo čast znanstvenikov v naši državi, biti član Akademije znanosti.

Kraji in kraljica nameravata priti meseca maja v Zagreb a celim svojim dvorom. Ostala bi potem v Zagrebu do polovice julija, nakar bi šla kot navadno vsako poletje na Bled. V Zagrebu se pripravljajo za preselitev dvora.

Borba proti navijalcem v Zagrebu.

V Zagrebu so nekateri trgovci začeli kot krabljivi silno mružo zimo ter so začeli prodajati kurivo zelo drago ali pa so par dni tajili, da bi imeli kaj kuriva, da so po dveh dneh spet najavili, da "je prišlo", da pa so nabavni stroški mnogo večji in je radi tega cena poskočila. Ministrski svet je izdal stroga določila, da se sodnijsko preganja navijalce cen. Zagrebška policija je začela paziti na to, ljudje sami so javljali slučaje navijanja cen in tako je policija do večeraj aretirala že pet odurov, ki so se hoteli na račun zime obogatiti z dragim prodajanjem kuriva, 12 trgovcev pa je policija policijsko kaznovala.

Tudi je bila konferenca prižupana, ki so se je udeležili zastopniki Trgovske zbornice, na kateri so sklenili, maksimirati cene premoga in drv, ki jih najbolj primanjkuje. Določili so cene drvam in premogu in se druzje prodajati ne sme.

Razprave o pravilih S. N. P. J.

Virginia, Minn. — Vidim, da se konac primike za 9. konvencijo in hoću, da par riječi kažem o provizoričnih pravilih, koja su dosta izmješana, kao grah i zelje. Mislim, da bi najbolje bila, kad se bi ova pravila odustila i isto odbor za provizorična pravila, da ih u buduce više nema, jer kako vidim i sudim, da je to samo jedan posebi trošak i ništa vrijedan. Kad dode konvencija, razpravi se točka po točki svedjedno iz starih pravil i onda još iz provizoričnih pravila. S tim se gubi druzbeno prijateljstvo, koje je nas košta dosta krvavih žuljeva.

Sto se tiče ovih pravil imal bi dosta pisati, ali me bi uzelo malo previse vremena i isto bi uzelo previse prostora u Prosveti, zato ću se osvinut samo na nekoje točke. Naproću se zabavit za biranjem delegata. Svako druzstvo, koje broji od 15 pa do 250 članova neka izabere po jednog delegata i nadaljnjih svakih 100 članova po jednog delegata. Sto je naš brat A. Garden opisao, da bi najbolje bilo, da kad bi izabrali delegata kroz splošno glasovanje i onda izabrati po 20 delegata na 5.000. Dragi delegati i delegatice, pazite, da nikako ne glasujete za ovakav predlog. Ako to ostane, onda dobro znajte, da ćete imati još manje prava, nego kao će biti u ovom sistemu što ga imamo sada. Brat A. Garden je napisao ljepo onaj članak, ali ne znam za koga? Ako ovakova točka se poprimi, to će bit samo jedna mašina u nutra, što će nas onda izrabljivati po svojoj najmilijoj volji, i nećemo imati nikakog glasa nigdje. Bit će njih u nutra samo nekoliko, što će imati svu kontrolu nad nama i mi ćemo plesati "kako će nam oni svirati, ako ćemo i nadalje ostati člani SNPJ."

Sto ja mislim, da je uvijek bolje, da si druzstvo izabere samo delegata izmedju sebe, nego da ide glasovati za onog, koga nikad nije vidio ni poznao. Dok mala druzstva su vrijedna, da upravljaju sa svojim druztvom i izaberu si svoj druzstveni odbor, isto su tako vrijedna, da bi poslala delegata na konvenciju, da ih zastupa. Mala druzstva imaju isto tako sposobnih ljudi za ovake stvari u svojem druzstvu kako i velika.

Brat Garden je opisao, kako se bi moglo znifati delegate i stroške za konvenciju, valjda ovo splošno glasovanje ne košta novaca i ovo sve drugo? Jedini izlaz je u tome, da se bi smanjili delegate za konvenciju, kad bi narod i članstvo živilo u slogi, pak ila 2 ili 3 druzstva skupia i se ujediniu u jedno druzstvo, a drugacije nikako ne. Svagde sa mala mjesta i svakom su dva, tri i više odsjeka SNPJ. Onda avako ovo druzstvo hoće, da bude malo avoga poslanika, da ih zastupa. Kad ne bi ljudi živili u slogi, kao rogi u vreći, onda bi to druztve izgledalo. Na drugu stranu je opet drukcije, što je više delegata, bolje je, jer jedan čovjek samo nešto znađe, kod više ljudi skupia više znanu. To kaže poslovica i to je istina.

Dalje prolazim na uradno glasilu ili na druztveni organ. Mi člani plaćamo \$1.20 za Prosvetu, što ju dobivamo jedan put na tjedan, i nek tako ostane i za dalje. Što se tiče članskih i druzstvenih dopisa, objava, poziva i takih stvari, da se tiska bezplatno, da člani neplaćaju za to, kao i kod koje druge novine. Dosta puta bi morao dopis, poziv i što takvog koristilo i druzstvu i jednoti, ali se mora plaćati za svaki redak i onda svaki kaže: No, zašto, da tamo pišem i još plaćam, jer vidim, da škodim sam svojem žepu, i ono više škodi neg koristi SNPJ?

Dalje, plaće glavnih otkornikov. Je su dosta velike sada, a za buduce očuvajte bože. Nas imamo, siguran sam, oko 90 pod što, što sačinjavamo SNPJ i nas tri nećemo dobit za jednu godinu dano tolike plaće, koliko će bit plaća glavnog predsjednika za 1929 i 1933, i još onda moramo plaćati sve iztoga i uzdržavati 5 ili 6 komada djece i plaćati za njih druzstva i sve namete, što će doći od jednote. Druga braćo i sestre SNPJ, dobro si promislite, da nisu samo oni najbolji i najveći ljudi, što delajo za velike plaće, a drugo im ne leži na srcu, niti jih je što briga. Glavni uradnici i niti ko drugi si ne steče ime s tim, što on ima veliku plaću, nego s tim što oni zastu-

paju svoje članstvo što najbolje moguće, i leži im na srcu organizacija i njeno članstvo i gledaju, da ide uvijek sve u najboljem redu dok su oni unutra. Istina je, da članstvo jednote raste svaki dan, a uzto se uzimlju i pomoćnici u glavni urad i to se sve mora plaćati iz naših teško zasluženih dolara, ako nam koji ostane kada.

Plaće delegatima nek budu \$7 i vome stroške neg im se vrata, a drugo nek sami trpe. Kako sam čitao u Prosveti je naš jedan brat napisao, da druge organizacije plaćaju po \$15 na dan, sve druge stroške i spalne kare. To je baš prilična plaća i ja mislim, da čovjek nije na zgub, ako mu i kako moguće iti za delegati. Ta, ljudi boji, toga nije imao naš president Hoover (?) kad je išao na putovanje u Južnu Ameriku. Dragi moja braćo i sestre, promislite kako se kroji i reke dok je odjed. Danas ima dosta i dosta naroda u našoj SNPJ, koji su siromašni i si ne mogu plaćati svojih mjesečnih assessmentov, neg se ih suspendira i briše van iz jednote njih i njihove familije. Zašto se ne bi ovaj novac upotreblj u ovake svrhe? Plaće od \$7 na dan, to nije slaba plaća, dok more delegat doma živiti za \$3.25 i \$4.00, ja mislim, da bi morali i sa \$7 na dan, da uprav treba, da naši delegati idu na konvenciju zato, da imaju "good time", a pravila i drugo nek bude kako će. Svaki onaj član, koji je izabran za delegata, a ima plaće dok je doma svojih \$15 i \$20 na dan, onaj je čovjek na izgubitku, i ja mislim, da mu je bolje biti doma; i nek ide onaj drugi član, što će raditi za \$7, i on će gledati, ako mu organizacija leži na srcu, da će više načiniti za članstvo, nego onaj, što ide za \$25 na dan. To se isto tiče i onih uradnikov, koji idu po jednodinom poslu, a nisu urednici u glavnom uredu i njihova je dosta \$7 na dan i podvoz, kao i za delegate.

Dalje, što se tiče jednote i vjerakih odnošaja. Ja bi priporučal, nek ko vjeruje što hoće, samo kad dela dobro za organizaciju i jednota ne bude neutralna od vjere i Boga, i nek se ne brine o njima. — Posmrtnina nek se izplaća kao i dosad. Bolnička podpora nek se izplaća, ko je bilo prvo vaski razred za se i da se izplaća bratski, onda avako jednako, koji su u kojem razredu, ali ne tako bratski, kao sada. Ja si ne mogu tega premisliti i doći od kraja nikako, kad mi jedni kažu, "bome se sada bratski izplaća podpora bolnim članom i tako bi trebalo da se je već od kad izplaćalo." Dragi brati i sestre, ja sudim, da svaki onaj član i članica, koji ne maju vode smešano sa mozgom, da će ovo prosuditi, da to ne more nikako, da bude bratski. Takova braća nam nisu bili ni Turci, kad su ratovali nekad kod nas u starom kraju. To je svaki za sebe i ništa nema zajednički s nikim.

Naprimjer, dode član u druztvo zdrav i ne fall mu ništa, i nakon godine pol izbolji ih ga pobije i je bolestan 6 mjeseci i dobije \$105 i onda više nima ništa, ako se treći, da je i dalje bolestan, a plaćat pa mora svedjedno mjesečne pristojbe za sve. To je istina, da sa nekoji član već oko 20 godina u jednoti i nisu morali dobiti ništa podpore i se morada treći, da kad ovaj prvi član, što je bolan, ozdravi i onaj neće biti moran bolan za 20 godina, a onaj drugi izbolji i morada će biti bolan dosta duže i onaj će spet plaćati zanj. Stara poslovica kaže: "jedan za sve, a svi za jednog." Onda ćemo imati enakopravnost, a ne tako, kako kakko imamo sada u ovih pravilih. Isto bolnička podpora nek se izplaća novim članovima kod pristupe u jednotu nakon 60 dana od kako suo dobili svoje certifikate, i to oni, koji su bolni i nima od svoje bolesti. Ako je član pobijen na radu, nek mu se podpora izplaća čim dobije certifikat. Za spolne bolesni nek se ne plaća bolna podpora u nikakvom slučaju. Dalje nek se bi podpora izplaćala isto i onim članom, koji su bolni i morada ih ovi svakojaki doktori liječe, pak ih ne moraju izliječiti i oni od pak se liječe kod kojega mazača ili što takvog. Ako jim pomore takvo liječenje za koji mjesec, je bolje mu isplaćati podporu, nego da se liječi kod kojeg doktora i morada mu svedjedno ne pomaze.

Što se tiče simulacije i simulantov, toga će bit dok bude na-

Slovenska Narodna Podporna Jednota

Ustanovljena 6. aprila 1904. Izgled, 17. Junia 1907 v drveni likovci

GLAVNI STAN: 2677-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS

Izvrševalni odbor: UPRAVNI ODBOR:

Predsednik Vincent Cinkar; podpredsednik Andrew Vidrich, R.F.D. 2, Box 163, Johnston, Pa.; gl. tajnik Blas Novak; tajnik bolniškega oddelka Lovrenc Gradick; gl. blagajnik John Vogrich; urednik glasila Joz Zayzaynik; upravitelj glasila Filip Godina; vrhovni zdravnik Dr. P. J. Kern, 6233 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

GOSPODARSKI ODBOR: Frank Somrak, predsednik, 686 E. 74th St., Cleveland, Ohio; Frank Alesh, 2124 S. Crawford Ave., Chicago, Ill.; Jacob Zupančič, 2627 S. Bridge Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODBOR: John Gorick, predsednik, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.; John Tefell, Box 22, Strabane, Pa.; Tony Shogal, R.F.D. No. 1, Johnston City, Ill.; Frank Podhaj, Box 61, Park Hill, Pa.; Anton Sular, Box 27, Arma, Kans.

BOLNIŠKI ODBOR: OSREDNJE ONKOŽJE: Lovrenc Gradick, 2627-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZRODNO OKROŽJE: Joseph Zozko, R.F.D. 2, Box 120, West Newton, Pa.; Anton Abram, 1169 E. 76th St., Cleveland, Ohio.

ZAPADNO OKROŽJE: Jack Balch, R.R. 1, Box 88, Pittsburg, Kans.; Jurošpaj, Frank Khan, Box 554, Chisholm, Minn.; za sev. zap.: John Golick, Box 144, Rock Springs, Wyo.

Nadporni odbor: Frank Zajc, predsednik, 3426 W. 25th St., Chicago, Ill.; Ludvik Medva, 6409 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; Albert Hrasl, 855 So. Pierce St., Milwaukee, Wis.

Zdravstveni odbor: Frank Vidmar, predsednik, 1242 E. 53th St., Chicago, Ill.; John Olja, 2426 So. Clifton Park Ave., Chicago, Ill.; Peter Goshaj, 464 N. Walnut, Colorado Springs, Colo.

POZORIJE: Korrespondence s glavnimi odborimi, ki delajo v glavnem uradu, se vrli takole:

VSA PISMA, ki se nanajajo na posle gl. predsednika, se naslovo: Predsedništvo S.N.P.J., 2627-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORNJE NASLOVE: Bolniško tajništvo S.N.P.J., 2627-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvrševalnega odbora in jednote vohne se naslovo: Tajništvo S.N.P.J., 2627-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V VEZI Z BLAGAJNIŠKIM POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S.N.P.J., 2627-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse priitbe glede poslovanja v gl. izvrševalnem odboru se naj pošiljajo Frank Zajcu, predsedniku nadpornega odbora, čigar naziv je agoral.

Vsi pisli na gl. nadporni odbor se naj pošiljajo na naslov: John Gorick, 414 W. Hay St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi na drugi spisi, raznim, opisi, narodna in spili vse, kar je v zvezi s glavnim jednoto, naj se pošilja na naslov: "PROSVETA", 2627-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

roda i organizacij i nikad im se neče dojt na kraj, svedjedno kao niti ovim, što im se zabranjuje peći raktju u Ameriki. Što ih više love i zatvaraju, to sve više ima raktje. Bolestnici se moraju strogo nadzirati i bolniški odbor nek dobro pazi nato, s tim vas pozdravljam sve člane i članice SNPJ.

Mike Stimač, predsednik druztva št. 215.

Black Diamond, Wash. — Kot član druztva "Planinar" št. 57 SNPJ bi tudi jaz rad napisal par vrstic o razmotrivanju pravil. Čitam većinoma vsa razmotrivanja o pravilih in vidim veliko do brega in tudi nasprotno. Moje mnenje je, da bi se bolniški sklad vzdrževal vsaki zase, ali če se v 3 dolarski sklad assessment toliko povisa, da bo izhajal brez primanjkljaja.

Volitev delegatov na konvencijo bi bilo po mojem mnenju boljše, ako bi druztva lahko poslala enega delegata od 50 do 200 članov. Ako katero druztvo šteje več kot 300 članov, naj pošlje enega delegata več; več kot 2 delegata pa nobeno druztvo. Mojem mnenju se godi krivica članom in druztvom, katara ne štejejo 100 članov. V Washingtonu je 12 druztev a 606 člani brez mladinskega oddelka, in 6 druztev šteje več kot 50 članov vsako, pa sta le dve druztvi upravičeni poslati delegate na konvencijo; druga bi se mogla združiti po 100 in 100 skupaj, kar pa povzroča spet stroške druztvom, ker so oddaljena po 20 milj in več. Potem pride pa še nemoglasje med druztvi sami.

Cudno se mi vidi, ker se člani nje kaj ne ozirajo v razmotrivanja za stare člane. Sobr. urednik je nekaj omenil, pa meni se ne vidi tisto prav dobro, ker član je že plačeval dolgo let visoke assessmente, potem na stara leta, ko bi ne mogel iz kakega vzroka več plaćati, bi mu pa jednota rekla: najnižji assessment plaćamo ali pa nič. Seveda bi vsaki vzel kar bi dobil, pa bi bilo poniževalno za člane.

Po mojem mnenju bi bilo boljše, ako bi SNPJ ustanovila starosten ali onemogli sklad, in da bi vsak član plaćal v omenjeni sklad od 4 do 5 centov mesečno. V enem letu bi se tako nabralo okrog 20 ali 24 tisoč dolarjev, in potem bi se podpiralo člane, kakor to se najmanj 15 let člani SNPJ in da se prekorčili že 55 let in so nezmogljivi za delo ali drugače v slabem položaju. Tem bi se plaćalo mesečno od 15 do 25 dolarjev in potem bi ti člani sami plaćevali assessment za druztvo in SNPJ. Od starosti naj bi bili

izveti samo tisti, kateri bi bili pohabljeni pri delu in bi bili nezmogljivi za vsako delo. Vsako druztvo bi moralo potem za takega člana listine urediti in poročati v glavni urad, in kakšen položaju se dotični član nahaja. Kar se tiče povikanja plać glavnim uradnikom, je moje mnenje, da se jim povisa za 5 dolarjev tedensko, ker SNPJ raste in v njo tudi delo. Jas mislim, da kdor ima boljšo plaću, ima tudi bolj veselje do dela.

Joseph Burkelza, član druztva št. 57.

Bivši državni blagajnik obsojen v zapor.

Columbus, O., 15. marca. — Bert S. Buckley, bivši državni blagajnik, je bil večeraj obsojen na dva in pol leta zapora in plaćitev \$1.000 radi zavračanja v zvezi s butljarji. Sodbo je izrekel zvezni sodnik Benson W. Hough.

— Buckley bo vložil priziv na višje sodišče.

Avstrijski prezident Miklas — rodom Čeh.

Češki listi poročajo, da je sedanji prezident avstrijske republike Miklas češkega pokolenja, nekateri listi pa so javili, da bi prezidentov brat Karel Miklas v danes v Českih Budejovcah. V "Českem Deniku" popravila to zadnjo vest gospa Ružena Miklas iz Cernice in pravi, da je v Budejovcah živela Miklasova bratranec, ne pa brat avstrijskega prezidenta. V enakem sodstvu s prezidentom je tudi ona — Ružena Miklas. Ded avstrijskega prezidenta, tako zatrjuje gospa Ružena, je bil Jakob Miklas. Bil je eden izmed šestih sinov stare mlinarske rodbine Miklasov v Cernetičah št. 30. Preselil se je na Dunaj, Njegov sin Viljem, oče sedanje avstrijskega prezidenta je bil poštar v Kremnu in je se kot dijak rad prihajal v goste k svojim sorodnikom v Cernetice. Avstrijski prezident Miklas je torej češkega rodu in gospa Ružena zatrjuje, da to lahko vsak trenutek dokaze z neovratnimi rodbinskimi dokumenti.

SLOVENSKA NARODNA PODPORNKA JEDNOTA

Izdaja svoja publikacija in se posebno list Prosveta in korigira, ter potekoma agitacija svojih druztev in članstva in se pripravlja na prihodnje druztvene posiljavitelj 300 jih obolenj. Solaki posk, ki je doslej uknjen radi mraza, pripravajo zdaj se radi hripe keraviti za nedoločen čas.

Ivan Jantec,
West Toronto, Ont.:

Naše ovčice in napredek

Mora biti zagrizen klerikalec in terejal; veren rimo-katolik in bogaboječ tudi. Brez lastne volje in poguma. (Sema!) To-rej; biti mora tak "mož", ki bo "vodil" občinsko gospodarstvo tako kot hoče "gospod".

To dokazuje, da so Cerkljani vzor-kristjani in da bi jih lahko postavili celemu svetu za vzgled.

In tudi, kar se napredka tiče v tem oziru, so tega mnenja: čimbolj človek napreduje, čimbolj se modernizira, toliko bolj je v nevarnosti, da pogubi dušo. Zato se je treba boriti proti napredku! In kakor mislijo, tako tudi delajo.

Z elektriko so se sicer sprizgajali, to pa zato, ker razsvetljuje tudi tarne cerkev ter na ta način povečuje svojega stvarnika. (Pa ne tistega ne-Cerkljanka, ki je zgradil elektrarno!)

S šolo pa je bila druga. V Cerkljah smo do pred sedmimi leti imeli trirazredno ljudsko šolo. Tedaj je prišel g. nadučitelj na dan z idejo šestrazrednice. Stvar bi se dala napraviti, ne da bi se stroški za vzdrževanje šole dosti povečali. Fantke in punčke bi vtaknili skupaj, pa eto ti šestrazrednice!

Da je bil g. nadučitelj slab

učitelj in zagrizen klerikalec, bi mu Cerkljani gotovo ne nasprovali. Toda on je bil dober učitelj in poleg tega še liberal, zato so se z vsemi štirimi branili šestrazrednice.

In "gospodje", da dokažejo, da so jim "butci" mlažji kot pa izobraženi ljudje, so sklicali "protestni shod", na katerem se je sprejela "resolucija", da Cerkljani ne marajo in ne marajo šestrazrednice, ker da bi to pomenilo toliko kot odreči se nebesom, ter se zapisati "ta hude-mu".

Toda tudi ta in podobne komedije niso pomagale. Cerkljani so vseeno proti svoji (gospodovi) volji dobili šestrazrednico, in če bodo radi tega prišli v "pokel", tedaj bodo zato krivili škola, da jih ne bo. Bog pa se jih bo usmilil ter vzel v svoja nebesa tam gori nad zvezdami že zaradi milijona, ki so ga žrtvovali za novi zvon, ki bo pel njemu čast in slavo. In nebesa Cerkljani več kot zaslužijo že s tem, da pljo vodo, ki ima oboje: duh in okus, in to neprijeten!

III.

Po vsem tem, kar sem že napisal, se da soditi, da so Cerkljani zelo "dobri" in "krepotni" rimo-katoliki. In tudi zelo napredni. Toda niso samo Cerkljani tako "dobri". Po mojem

mnenju ni dosti razlike med njimi in prebivalci ostalih vas, raztresenih med Šmarno goro, Kamnikom in Kranjem, vsaj v tem oziru ne. Skoro vsi so zelo vneti za črne sukne ter se jim dajo voditi kot oslički. Je že tako, si mislijo: če hočeš priti v nebesa, si moraš najprej "zaslužiti" vstopnico za ista. Ta pa se da zaslužiti le z pobožnostjo, da-režljivostjo (napram takim, ki niso v potrebi!) in z izkazovanjem obrežpogajne, slepe pokorščine napram služabnikom rimske cerkve.

Seve, kakor povsod, se tudi tu najdejo izjeme. So ljudje, ki si ne dajo dovedati, da je naša "mati" rimska cerkev res tako dobra kot pravijo "gospodje". Celotaki se dobe, ki se držijo dvomiti v resničen obstoj nebes in pekla in ki se upajo trditi, da je cerkev že od nekdaj neprijateljica Slovencev in Slovanov v splošnem. Pravijo, da zgodovina dokazuje, da je bila rimska cerkev vedno bolj "maričeha" kot pa "mati" tako Slovencev kot ostalih Slovanom. Že dejstvo, da se Rim odločno brani pripoznati slovanško liturgijo, dokazuje, da so njihove trditve upravičene, da Rim res ni nikdar ljubil Slovanov. To uvidevajo tudi taki, ki sicer še verujejo v evangelij, toda ne v Rim. Ti pravijo: — Krist ni rekel: pojdite in učite vse narode, in to izključno v grščini

in latinščini. On je samo rekel: — pojdite in učite jih... Učiti je treba vsakega v njegovem jeziku, in učitelj bi moral z njimi vred moliti v njihovem jeziku, ne pa v nerazumljivem in že dolgo izumrlim jeziku. Tem odgovorim, da Rim že ve zakaj tega ne pripozna.

Tudi trditve, da je bil Rim vedno nasprotnik napredka, ni brez podlage. Spominimo se samo na Italijana Galileja Galilei, katerega je "nezmotljiv" poglavar rimske cerkve prokel samo zato, ker se je upal trditi, da se zemlja suče okrog svoje osi in potuje okrog sonca in ne obratno, kot je svet do tedaj mislil. In kako so prve slovenske knjige zgorele na grmadi pod zapovedi "prosvitljenskega" škofa Tomaža Hrena, ki je dobro vedel, da je neizobraženi ljudi lažje "voditi" kot pa izobražene. Toda naši ljudje tega ne verjamejo. Oni so zadositi slepi, da ne vidijo dokazanih dejstev ter slepo verujejo v dobroto in nezmotljivost naše dobre "materice" rimske cerkve, ki tako zelo "skrbi" za nje. V zadnjem se ne motijo. Rim res skrbi za nje, namreč, da bi ostali tam, kjer so bili (namreč Slovenci) v Hrenovem času. In mnogi so, po njeni zaslugi, še vedno tam, dasiravno so toliko na bolj, da znajo in smejo čitati (toda samo take knjige in časopise, katerih vsebina ni "pohujšljiva" in "pogubna"), česar njihovi pradedje niso znali niti — smeli. To več kot dokazuje njihova suženjska udanost do rimske duhovščine in neomajena vera v njeno — nezmotljivost.

Tiste pa, ki se upajo trditi nasprotno, dvomiti ali pa celo zavreči verske "resnice", ne zdrave, itd., tiste pa imenujejo "bogotajce", "antikriste", hudičeve otroke" in najmilejši priimek za take je — zaslepljenec. Pri vsem tem se ne zavedajo, da baš njim najbolj pristojni priimek "zaslepljenec" in da ga v polni meri zaslužijo.

IV.

Prišlo so volitve v narodno skupščino; dan volitev je bil do-ločen na nedeljo. Kakor vsako nedeljo tako sem tudi takrat šel v cerkev. Ko sem prišel na svo-je mesto je kaplan ravno začel čitati škofov pastirski list. Vse-bina istega je bila navadna, sa-mo zavrsetek se mi je zdel kaj nenavaden.

Modri škof, oziroma njegovi pomagači, so končali približno takole:

Očitajo nam, da se vmešava-mo v politiko, da zlorabljamo cerkev v politične namene, da rabimo priščico za politično propa-gando itd. To ni res! Mi ne vlačimo politike v cerkev. Mi nikogar ne silimo, da voli našo stranko. Rečem le: vsak zave-den katolik in vsaj vsak katolik, ki je po mojem mnenju edina poštna in katoliška stran-ka! —

— Tristo kosmatih, ta nas pa ima za več kot neumne! — sem potihem dejal svojemu sosedu. Pravi, da ne vlačijo politike v cerkev, sam pa "priporoča", naj oddajo svoje glasove za klerikalno stranko. In njegovo priporo-čilo je toliko kot zapoved tem "ovčicam". Kako za neumne nas mora imeti ta gospod!

Moj sosed, mlad mož, napred-nih idej, se je trpko nasmehnil. — Prav imaš! Za več kot ne-umne ima svoje ovčice! Toda te omejene glave tega ne vi-dijo — in prepričan sem, če bi sedajle rekel kateremu izmed njih, da duhovščina vlači politiko na prižnico, da bi me za-vrnili, da lažem. In vendar je res, da celo škof sam vlači politiko na prižnico. Naravnost norčuje se iz njihove omejeno-sti. V zahvalo pa bodo oddali svoje glasove za škofovo stran-ko. Jaz sem prepričan, da iz-med vseh devetsto glasov ne bo-do napredne stranke dobile niti petdeset glasov. Zlastno — toda resnično!

In ni se motil. Vse napredne stranke so dobile skupno trin-trideset glasov, vse ostalo so do-bili klerikalec.

Tako občutnega poraza na-predne ideje nisem pričakoval. Saj sem pred volitvami govoril z več kot sto volilci, ki so zatrje-vali, da bodo volili napredno; pridušali so se, da svojih glasov na noben način ne oddajo za "farško" stranko. Torej ni čud-

no, da sem, ko sem zvedel za izid, presenečen vzkliknil: — To ni mogoče! ... Toda bilo je le preresnično.

In Cerkljani so mi s tem do-kazali, da niso samo nazadnjaki, ampak tudi — strahopetci. Pred-vsem, da se škof ni zmotil, ko jih je spoznal za — tepce... Isto velja za večino naših ljudi v omenjenem trikotu med Šmarno goro, Kranjem in Kamnikom.

— Kako dolgo bo še to tra-jalo? — sem se tedaj vprašal. Kdaj se bo naš narod prebudil iz stoletnega spanja in se otresel teh sramotnih okov? Kdaj spozna, da so oni, katerim za-upa in se jim da slepo voditi, največji hinavci, lažniki in iz-koriščevalci bednih? Kdaj spo-zna, da so oni največji sovraž-niki dobrega, miru in napredka, da ravno oni sejejo razdor in sovraštvo med nje, ubijajo vsa-ko ambicijo v njih ter jim žele, da bi ostali večni tepci, da bi jih mogli vedno izkoriščati ter živeti od njihovih krvavih žu-ljev. Kdaj? ... Na to vpraša-nje si nisem mogel odgovoriti, niti si ne moram danes, upam pa, da čas, ko se bodo tudi naši kmetje prebudili in obračunali s svojimi izkoriščevalci, ni tako daleč kot oni mislijo in želijo.

Naj še tako nasprotujejo na-predku, ustaviti ga ne bodo mo-gli. Cerkljani to dokazujejo.

Pod vodstvom gospodov v čr-nih suknh se se in se še bo-

rijo proti napredku, toda nji-hov boj je zaman. To dokazuje njihova elektrarna, šestrazred-nica in drugo. Klerikalizem je na umiku; postaja z vsakim dno-vom bolj nemogoč. Temu je kriv sam; sam se je diskrediti-ral. Zdi se mi, da ni več tako daleč čas, ko se bo naš narod otresel ne samo kapitalistične, ampak tudi nadvlade črne su-knje, ki prvo omogoča. In mo-ja, in vseh iskrenih delavcev že-lja je: da bi se to čimprej zgo-dilo!

(Konec.)

Mraz.

Šiškar: Koliko imate mraza danes?

Ljubljancan: Danes zjutraj ga je bilo 30 pod ničlo. Strašno je to.

Šiškar: Kaj bi to. Ko je bilo pri vas 30, smo imeli mi 60 stopinj.

Ljubljancan: Beži, kaj boš la-gal.

Šiškar: No—res. Spodnja Ši-ška ga je imela 30, Gornja Šiška tudi 30, to da 60 skupaj. V Ga-meljnah ga morajo šele imeti. Tam imajo poleg Gameljne še spodnje in gornje Gameljne. Do 90 stopinj pod ničlo ga bodo imeli.

Ati ste še naročili Prosveto ali Mi-

sladinski list svojemu prijatelju ali so-

rodniku v domovino? To je edini

dar trajne vrednosti, ki ga za mal-

denar lahko pošljete svojcem v do-

movino.

NAROČNIKI POZOR!

Znamenje (Feb. 28-29) meni, da vam je naročnina tekla in dan. Ponovite pravočasno, da vam lista nastavi. Ako lista ne prejete, je mogoče vstavljen, ko bil plačan. Ako je vaš list član in ga ne prejmete, je mogoče vstavljen valed napla-naslova, pišite nam dopisno, navedite stari in novi naslov.

Naši zastopniki se vsi o-števni tajniki in drugi zastop-niki, pri katerih lahko plačate naročnino.

Naročnina za celo leto je in za pol leta pa \$3.00.

S. N. P. J. doplačajo \$4.00 leto, za pol leta \$2.40.

Za mesto Chicago in za leto \$7.50, pol leta \$3.75, člane \$6.50.

Za Evropo stane za pol \$4.50, za vse leto pa \$9.00.

Tednik stane za Evropo \$1.00, člani doplačajo samo \$0.50 polnino.

Mladinski list stane za leto \$1.20.

Naročnino lahko tudi pošljete na naslov:

UPRAVNIŠTVO

"PROSVETA"

2857 S. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL.

Jack London:

MORSKI VRAG

(Is angleščine prevajal I. M.)

"Odšli so od tod," sem dejal radostno: čutil pa sem, da mi je srce upadalo in vsak čas sem pričakoval, da zagledam neke na obali človeške kože.

Ker pa nisem hotel težiti Maudi duše, če bi našla kaj takega, sem odinil s čolnom zopet na morje in vozil okoli severovzhodnega rtica. Na južnem obrežju ni bilo zalivov in zarana popoldne sva dovršila obljadranje otoka. Njegovo celo obalo sem cenil na petindvajset milj, širina pa je znašala od dveh do petih milj. Šte-vilo morskih psov v vseh zalivih je moralo biti najmanj dve sto tisoč, zmerno cenjeno. Otok je bil najvišji na skrajnem jugozapadnem kon-cu, odkoder se je polagoma zniževal, tako da je bil severovzhodni del komaj dva čevlja nad morjem. Razen najinega zaliva so se vsi drugi klotno vzdigovali kake pol milje daleč in kon-čevali v neke skalovite pašnike, kjer je tupa-tam rasel mah in trava. Semkaj so bili zlezli morski psi; stari samci so čuvali svoje hare-me, mladi pa so živeli skupaj.

Ta kratki opis pove vse, kakšen je bil otok Endeavour. Bil je vlažen in razmočen, kjer ni bil skalovit, izpostavljen viharjem in bičan po morju in po ozračju je neprestano drhtelo, tu-lenje dvesto tisoč morskih psov: bil je kaj žalostno in bedno bivališče. Maud, ki me je bila pripravila na razočaranje in je bila ves dan živahna in dobre volje, se je zrušila, ko sva v najinjem malem zalivu zopet stopila na suho. Pogumno se je trudila, da bi prikrila svoje duševno stanje pred menoj; ko pa sem netil ogenj, je dušela ihtenje med odejami pod šotorom iz jadra.

Sedaj je bila na meni vrsta, da sem se de-lal veselega; to vlogo sem igral po najboljši moči in s tolikim uspehom, da sem ji privabil smeh v oči in petje na ustnice. Vedno mi je namreč zapela, predno je odšla počivat. To pot sem jo bil privrkal silal peti; ležal sem ob ognju in zamaknjen poslušal; v vsem kar je storila, je bila prava umetnica in njen glas, dasi ne močan, je bil čudovito prijeten in izrazit.

Spal sem še vedno v čolnu; tisto noč sem dolgo ležal bdeč, zrl v zvezde in razmišljal o položaju. Te vrste odgovornost je bila zame nekaj novega. Wolf Larsen je imel docela prav. Stal sem bil na nogah svojega očeta. Moji odvetniki in zastopniki so oskrbovali moj denar za mene. Jaz sploh nisem poznal nobe-ne odgovornosti. Na ladji pa sem se bil naučil biti odgovoren sam zase. Sedaj pa sem se zavedel, privrkal v svojem življenju, da sem bil odgovoren še za drugo osebo. In ta odgo-vornost je bila najsilnejša, kajti ta oseba je bila zame edina ženska na svetu.

Trideseto poglavje.

Dva tedna sva se trudila z gradnjo koč. Maud je po vsej sili hotela pomagati in xjokal bi se nad njenimi opraskanimi in krvavečimi rokami. In vendar sem bil zavoljo tega pono-sen nanjo. Nekaj herojskega je bilo na tej gosposki vzgojeni ženski, ki je prenašala straš-ne najine težave in s svojo majhno močjo opravljala delo, ki bi bilo težko za kmetako žens-ko. Prinesla mi je mnogo velikih kamnov, s katerimi sem gradil zid koč, in je imela gluha ušesa za vse moje prošnje, ko sem jo prosil, naj pusti težko delo, ki ni za njo. Izgovorila pa si je srednjo pot in prevzela lažje delo; ku-hala je in nabirala naplavljen les in mahovje za zimo.

Zidovje koč je hitro rastle in vse je šlo gladko, samo streha mi je delala preglavico. Kaj so nama koristile štiri stene? Res, imela sva nekaj odvisnih vesel. Ta bi lahko služila kot tramovi. Ampak s čim naj jih pokrijem? Mahovje ne bi zadoščalo. Trava je bila nepri-

merna. Jadro sva potrebovala za čoln, jadro-vina pa je že začela prepuščati vodo.

"Winters je porabil kožo mrožev za streho svoje koč," sem dejal.

"Saj je dosti morskih psov," je dejala ona. Drugi dan sva pričela z lovom. Streljati nisem znal; začel sem se učiti. Ko pa sem po-rabil kakih trideset nabojev za tri morske pse, sem se zavedel, da bi potreboval vse streljivo, pre-den bi si pridobil potrebno znanje in spretnost. Osem nabojev sem bil porabil, da sem zanelil ogenj, preden mi je prišlo na misel, da ohranim žerjavico s pomočjo mokrega maha. V zaboji sem imel komaj še sto nabojev.

"Z gorjačo morava pobijati morske pse," sem izjavil, ko sem prišel do omenjenega spo-znanja. "Slišal sem lovec praviti, da jih tako ubijajo."

"Tako zaleživali so," je ugovarjala. "Niti misliti ne morem, da bi bilo mogoče kaj takega storiti. Vprav divje je tako ravnanje, tako različno od streljanja."

"Streho morava imeti," sem rekel ostro. "Zima bo kmalu tu. Ali najino življenje ali njihovo. Nesreča je, da nimava obilice strelji-va, vendar pa mislim, da trpe živali manj, če jih ubijam z gorjačo, kakor če jih ustrelim. Sicer jih bom pa jaz sam ubijal."

"To je ravno," je rekla vneto in iznenada umolknila vaa zmedena.

"Seveda," sem prišel, "ako rajši —"

"Kaj pa naj jaz delam?" mi je segla v be-sedo.

"Gorivo boste nabirali in kuhali," sem od-govoril.

Zmajala je z glavo. "Prenevarno je, če bi sami poskusili."

"Vem, vem," je rekla, ko sem hotel ugo-varjati. "Slabotna ženska sem, a vseeno se lahko prigodi, da vam moja šibka pomoč po-maga, da se rešite nevarnosti."

"Pa ubijanje z gorjačo?" sem dejal.

"To boste seveda vi opravili. Mogoče bom pri tem zavrnila. Pogledala bom proč, kadar —"

"Nevarnost je prav resna," sem se na-smejal.

"Pažila bom na to, kdaj naj gledam tja in kdaj proč," je odvrnila.

Uspeh tega razgovora je bil, da je drugo jutro šla z menoj. Vesel sem v sosednji zaliv in do roba obale. Okrog in okrog naju je bilo zelo veliko morskih psov in tulenje tisočev na obali je bilo toliko, da sva morala vpiti drug drugemu na ušesa, da sva se mogla razumeti.

"Vem, da jih ljudje ubijajo s krepelcem," sem dejal, ko sem se skušal umiriti in sem dvomljivo opazoval velikega samca, ki je ko-maj trideset korakov daleč stal na zadnjih pla-vutah in me pozorno gledal. "Ampak vpraša-nje je, kako jih ubijajo."

"Naberiva rajši trave in narediva streho iz nje," je rekla Maud.

Bila je prestrašena z menoj vred spričo takega lova in imela sva tudi vzrok, da sva iz bližine zrla svitlo zobovje in pasje gobce živali.

"Vedno sem bil mislil, da se boje človeka," sem rekel.

"Kako pa vem, da se ne boje?" sem vprašal hip pozneje, ko sem vesal še malo dalje vzdolž obale. "Ako bi stopil pogumno na breg bi nemara pobegnili, da ne bi nobenega ujel."

Se vedno sem se obotavljal.

"Nekoč sem silila praviti o človeku, ki je vdrl v gnezdiča divjih gosi," je rekla Maud. "Usmrtilo so ga."

"Gosi?"

"Da, gosi. Moj brat mi je pripovedoval o tem, ko sem bila še majhna."

"Ampak jaz gotovo vem, da jih ljudje po-bijajo s krepelcem," sem vztrajal.

"Po mojih mislih bo streha iz trave prav-ljaka dobra," je rekla.

Njene besede so me razlutille, me priga-njale k delu, dasi seve ona ni imela takega na-mena. Pred njenimi očmi nisem mogel igrati vloge bojazljivca.

"Naprej," sem rekel, vtaknil veslo v vodo in pognal čoln z rlicem na suho.

(Dolga priredba)

Potovanje v Jugoslavijo

potom našega potniškega oddelka je zelo priljubljen. Skoraj vsaki dan dobivamo vprašanja iz vseh krajev Amerike, od ljudi ki nameravajo tja iti. Storitve tudi vi tako, ako nameravate obiskati domo-vino, tedaj se obrnite na nas za vsa po-jasnila.

Mi zastopamo vse parobrodne črte, in vas lahko odpravimo, kamorkoli si želite. Delamo prošnje za povratno dovoljenje "Permit," pomagamo dobiti po-liste, vizume in vse ostalo kar je v zvezi s potovanjem. Naši zastopniki bodo skrbeli za vas in vašo prtljago tekom vsega po-potovanja.

Mi od časa do časa oglašamo v listih imena vseh naših potnikov, ki pri-jajo ali odhajajo.

KASPAR AMERICAN STATE BANK

1900 BLUE ISLAND AVE.

CHICAGO, ILL.

DENAR V JUGOSLAVIJO POŠILJAMO PO NAJNIZJIH CENAH

Znižana cena knjig Knjižovne Matice S.N.P.J.

Sedaj je prilika, bratje in sestre, da si vsakdo lahko naroči eno ali več knjig po zelo nizki ceni. Knjige so dobre, poučne in moralni bi jih imeli v vsaki hiši.

AMERIŠKI SLOVENCİ—ta knjiga obsega 632 strani in mnogo krasnih zgodovinskih slik, je prijazna za čitanje in vam daje veliko pouka o zgo-dovini Amerike, ameriških Slovencev in naše S. N. P. Jednote. Knjiga vredna \$5.00—sedaj\$1.50

SLOVENSKO-ANGLEŠKA SLOVNICA—izvrstna poučna knjiga za učenje angleščine in raznimi drugimi pojasnili, vredna \$2.00—sedaj.....50c

ZAKON BIOGENEZE—ta knjiga pojasnjuje splošni razvoj in naravne zakone, vsebuje veliko poučnega za vsakega človeka, vredna \$1.50—sedaj50c

PATER MALAVENTURA V KABARETU—povest iz življenja ameriških frančiškanov in doživljaji rojaka, vsebuje precej slik, vredna \$1.50—sedaj50c

ZAJEDALCI—povest in slika skritega življenja slovenskih delavcev v Ameriki, vredna \$1.75—sedaj.....50c

JIMMIE HIGGINS—zanimiva in krasna povest, spisal dobroznani pisatelj Upton Sinclair, poslovenil I. Molek, vredna \$1.00—sedaj.....50c

Ta malikna cena je veljavna od 1. novembra 1923 pa do 1. aprila 1923.

Odtirajte ta listek, priložite potrebno svoto v plamno in pošljite na Prosveto.

PROSVETA, 2857 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Prilošeno vam pošljim svoto \$..... kot naročilo za sledeče knjige:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....